Magiczny Kraków

„Błysk rewolwru”, czyli… kryminał i zbrodnia w poezji!

2026-10-07

Czy wiersz może być równie mroczny jak powieść kryminalna? Czy poezja może nas wyprowadzić z równowagi, jeśli nie pochodzi z Krainy Łagodności…? Czy może wytrącać nas ze strefy komfortu, budzić niepokój, irytować, mnożyć wątpliwości? Przez pryzmat poezji zajrzyjmy w ciemne zakamarki ludzkiej duszy, porozmawiajmy o moralnych dylematach i wyzwaniach, o naturze dobra i zła, brzydoty i piękna, i wszystkiego co pomiędzy nimi.

Motywy zbrodni, w wielu wymiarach, tych dokonanych w strofach wierszy, w literaturze ale i na literaturze, związane z nimi emocje i napięcia – to pole inspiracji i debaty podczas tegorocznej edycji Nocy Poezji. Wspólnie poszukamy odpowiedzi na pytania: czy mamy w Polsce poezję kryminalną (*crime poetry*)? Czy jest dla niej miejsce w polskiej literaturze? Jakie są jej najciekawsze przykłady?

Warto zauważyć, że w przeciwieństwie do prozy kryminalnej, wiersze o zbrodniach nie skupiają się na śledztwie czy rozwiązaniu zagadki, ale na emocjach i refleksji nad naturą dobra i zła. Korzeni tej formy poetyckiej można szukać w balladach średniowiecznych. Później, w wieku XIX powstają wyraziste, mroczne wiersze Edgara Allana Poe, który mistrzowsko łączył grozę z poetyckim pięknem ale też rodzime, mickiewiczowskie „Ballady i romanse”.

W programie tegorocznej Nocy Poezji znajduje się ponad 80 wydarzeń bardzo różnych zarówno pod względem formy, jak treści. To warsztaty, spacery miejskie, *performanse*, spotkania autorskie i premiery książek, czytania performatywne, gry terenowe, spektakle i turnieje poetyckie – od form tradycyjnych po cyberpoezję. Wydarzenia odbywają się na terenie wielu krakowskich dzielnic.

W temacie przewodnim tegorocznej edycji Nocy Poezji nie bez powodu pojawia się cytat z romansu kryminalnego Wisławy Szymborskiej. „Błysk rewolwru” to tytuł jednego z pierwszych, utworów literackich Noblistki. Tym akcentem nawiązujemy do 30. rocznicy przyznania Wisławie Szymborskiej Nagrody Nobla, zaś Fundacja im. Wisławy Szymborskiej przygotowała dwa wydarzania związane z twórczością Noblistki, w tym przedpremierowe czytanie fragmentów korespondencji Wisławy Szymborskiej i Tadeusza Różewicza. Z kolei wiersze Wisławy Szymborskiej trafią w ręce młodej generacji poetek i poetów – będą je czytać dla nas: Aleksandra Górecka, Paweł Kusiak, Olga Rembielińska, Przemysław Suchanecki.

Noc Poezji to szereg spotkań poetyckich, to rozmowy wokół tomów poetyckich m.in. Joanny Bociąg, Kamili Janiak, Patryka Czarkowskiego, Pawła Kusiaka, Przemysława Suchaneckiego czy Jurija Zawadzkiego, w tym także premiery książek Joanny Łępickiej, Idy Sieciechowicz, Adama Kaczanowskiego. Tegoroczna Noc Poezji to także okazja do spotkania i rozmowy z dwójką znakomitych krakowskich, choć przecież znanych szeroko w całej Polsce i na świecie, poetów – Ewą Lipską i Ryszardem Krynickim. Fundacja Znaczy się zaprasza do Pałacu Nieśmiertelności na spotkanie z Krzysztofem Zajasem wokół ballad Mickiewicza.

Jak co roku szczególne miejsce zajmie **laureat Konkursu na Książkowy Debiut Poetycki im. Anny Świrszczyńskiej**. Wieczór poetycki tegorocznego laureata konkursu, Krzysztofa Kocha i jego

debiutanckiej książki „cytostatycznie”, odbędzie się w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”.

Ważnym punktem programu jest Noc Poezji Migowej, w tym roku organizowana po raz dziewiąty, tym razem w Klubie Płaszów Centrum Kultury Podgórza. Po raz pierwszy natomiast wydarzenia odbędą się w przestrzeniach Galerii Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki („Drozd o zmroku”, projekt Fundacji Miasto Literatury).

Nie zabraknie form wykraczających poza tradycyjne spotkanie literackie: slamów (możliwość prezentacji własnej twórczości!), performansów poetycko-muzycznych, gry w formule LARP („Żegnaj laleczko”, Scena Supernova) a nawet „żywego poetyckiego muzeum” (sztuka na wynos). W ramach czytania performatywnego, w Teatrze Przypadków Feralnych, w nowej siedzibie teatru przy ulicy Krzyża 14, posłuchamy adaptacji tekstu Grzegorza Uzdańskiego „Wypiór”. Tekst Uzdańskiego cieszy się zainteresowaniem, o czym niech świadczy fakt, iż jego sceniczna wersja będzie prezentowana także na scenie Akademii Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego.

Noc Poezji dociera również do miejsc, w których literatura może mieć szczególne znaczenie – kontynuowane są spotkania w krakowskich Domach Pomocy Społecznej w ramach projektu **„Świadkowie. Ballady, pamięć i opowieści ustne”** (Stowarzyszenie Kultura w Pracy).

Slam poetycki - przestrzeń dla autorskich wypowiedzi poetyckich, w których osobiste doświadczenia będą mogły spotkać się z literacką fikcją, czarnym humorem oraz wchodzeniem w niecodzienne role odbędzie się m. in. w ARTzonie Ośrodka Kultury im. Cypriana Kamila Norwida. Również tam można będzie wziąć udział w dwóch performansach poetycko-muzycznych, prezentujących różne oblicza współczesnej poezji performatywnej. Jeden w wykonaniu Zofii Konickiej (Wicemistrzyni Polski w slamie poetyckim,2025), drugi Opal Ćwikły multidyscyplinarnej artystki, laureatki Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius za najlepszy debiut poetycki roku za tom „UFOPORNO” (2023), określany przez autorkę mianem „dragu poetyckiego”. Okazuje się, że współczesna poezja może być zarówno przestrzenią osobistego wyznania, jak i artystycznego eksperymentu!

Wśród projektów, które świetnie wpisują się w temat tegorocznej **16. Nocy Poezji „Błysk rewolwru”, czyli kryminał i zbrodnia w poezji**, warto zwrócić uwagę na propozycję Stowarzyszenia Teatr Mumerus („Polskie ballady morderców”), czy La Compañía Atelier na krakowskim Kazimierzu („WIERSZE GNIEWU I MROKU, czyli seryjni poeci”). Dokładnie w miejscu, gdzie dziś znajduje się Atelier w 1979 roku rozegrała się akcja znakomitego i niesłusznie dziś zapomnianego filmu kryminalnego Romana Załuskiego „WŚCIEKŁY” (1980), nakręconego na podstawie opowiadania Jerzego R. Milicza, w gwiazdorskiej obsadzie, z Bronisławem Cieślakiem w roli milicyjnego śledczego. To właśnie tutaj, grany przez Jerzego Nowaka krakowski zegarmistrz Stanisław Okrzesik, został zastrzelony przez nieuchwytnego mordercę, który krążąc po całej Polsce dokonywał serii tajemniczych zabójstw. Do tego wątku powracamy w „mrocznych godzinach” Nocy Poezji.

Wydarzenia Nocy Poezji są adresowane do bardzo różnych grup odbiorców. Każdy znajdzie tam coś dla siebie – dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy i rodziny. Miłośnicy słowa w każdym wieku. Nie zabraknie warsztatów w formule śledczej, czy konkursów, także recytatorskich (np. zaproponowany przez Krakowskie Forum Kultury i Stowarzyszenie Podgórze.pl konkurs recytatorski poezji noir „Grzechy i niedole”). Ciekawie zapowiada się turniej organizowany przez Stowarzyszenie Pisarzy

Polskich Okręg Krakowski („W samo południe czyli Kryminalne Pojedynki Poetyckie”).

Noc Poezji stanowi jeden z komponentów marki **Krakowskie Noce**.

Organizatorem Nocy Poezji 2026 jest Wydział Kultury Urzędu Miasta Krakowa.

Zapraszamy do udziału w badaniu marki Krakowskie Noce:

- link do ankiety ewaluacyjnej (ankieta ogólna)
- link do ankiety dot. Nocy Poezji